

DROGA DO UZDROWIENIA I ODNOWY

Duszpasterska odpowiedź Konferencji Biskupów Katolickich
Irlandii z okazji pierwszej rocznicy opublikowania
*Listu Pasterskiego Ojca Świętego Benedykta XVI do katolików
w Irlandii*

DROGA DO UZDROWIENIA I ODNOWY

Duszpasterska odpowiedź Konferencji Biskupów Katolickich
Irlandii z okazji pierwszej rocznicy opublikowania
*Listu Pasterskiego Ojca Świętego Benedykta XVI do katolików
w Irlandii*

VERITAS

Wydanie 2011
Veritas Publications
7–8 Lower Abbey Street
Dublin 1
Ireland
publications@veritas.ie
www.veritas.ie

ISBN 978 1 84730 296 0

Copyright © Irish Catholic Bishops' Conference 2011

Zawarty materiał jest chroniony prawem autorskim. Poza przypadkami dopuszczanymi przez prawo, żadna część tej publikacji nie może być kopiowana (włącznie z przechowywaniem w systemach wyszukiwania danych) ani rozpowszechniana w jakiegokolwiek formie i przy użyciu jakichkolwiek środków, a także przerabiana, wypożyczana lub używana bez wcześniejszej pisemnej zgody właścicieli praw autorskich. Zapytania o zgodę należy kierować do Wydawcy.

Numer katalogowy publikacji dostępny jest w bibliotece narodowej the British Library.

Projekt: Colette Dower, Veritas

Druk: Walsh Colour Print, Kerry, Republika Irlandii

Książki wydawnictwa Veritas drukowane są na papierze z pulpy drzewnej z lasów, w których prowadzona jest odpowiednia gospodarka leśna. W miejsce każdego ściętego drzewa sadzone jest co najmniej jedno drzewo, zapewniając odnowę naturalnych zasobów.

WPROWADZENIE

Przerazającym złem są nadużycia seksualne wobec dzieci, jakich dopuścili się niektórzy księża i zakonnicy. Nieodpowiednia reakcja niektórych przywódców Kościoła pozostawiła głęboką ranę, która może się nigdy w pełni nie zabliznić.

Żadne przeprosiny, żaden akt skruchy i wyrazy żalu, nie są w stanie zadośćuczynić bólowi zadanemu ofiarom nadużyć seksualnych i ich rodzinom: wielkiej krzywdy i zdrady dopuścili się wobec nich osoby, które wyznawały Ewangelię Jezusa Chrystusa. Jesteśmy niezmiernie zawstydzeni i wyrażamy nasze głębokie ubolewanie i szczerze przepraszamy za wszelkie błędy z naszej strony.

W dniu dzisiejszym wyrażamy nasz żal i zapewniamy o naszym zaangażowaniu w istniejące inicjatywy, a także w szereg nowopowstałych. Żywimy nadzieję, że te działania polepszą dotychczasowe wsparcie: indywidualne, duszpasterskie, duchowe i praktyczne, skierowane do osób, które będąc dziećmi zostały wykorzystane seksualnie przez księży i zakonników w Kościele katolickim w Irlandii.

Jak ujął to Ojciec Święty Benedykt XVI w swoim Liście Pastorskim do katolików w Irlandii „nikt nie sądzi, że przewyciężenie tej smutnej sytuacji nastąpi w krótkim czasie”. Przedstawiamy tutaj jedynie fragment działań stanowiących początek długiej drogi Kościoła do zapewnienia ofiarom nadużyć seksualnych uzdrowienia i pomocy w odnalezieniu pokoju. Część tej drogi oznacza trudne zadanie przywrócenia zaufania i nadziei tym wielu młodym ludziom, rodzicom, parafianom, księżom i zakonnikom, którzy czują gniew, są głęboko zawiedzeni i przybici faktem, że dzieci zostały wykorzystane seksualnie pozostając pod opieką ich Kościoła, i że tak wiele osób we władzach kościelnych nie kierowało się przede wszystkim miłością i troską o dzieci w swej reakcji na te ohydne zbrodnie.

Mamy nadzieję, że inicjatywy, o których tutaj powiemy choć w pewnym stopniu przyczynią się do odbudowania zaufania i wzbudzą nową nadzieję. Przedsięwzięte działania są w dużej mierze efektem rozmów przeprowadzonych przez nas, zarówno indywidualnie jak i grupowo, z osobami, które doświadczyły nadużyć seksualnych ze strony członków duchowieństwa w Kościele katolickim w Irlandii. Zobowiązujemy się do prowadzenia polityki jawności i otwartości oraz do kontynuowania działań mających na celu wdrożenie najlepszej praktyki i regulacji zapewniających dzieciom ochronę w przyszłości. Oznacza to, że, między innymi, zobowiązujemy się nadal wysłuchiwać i zapewniać jeszcze różnorodniejsze wsparcie duchowe i liturgiczne służące uzdrowieniu.

Niniejsze zobowiązania są częścią starań czynionych na poziomie diecezji i parafii, mających zapewnić najlepszą praktykę w ochronie dzieci i przyniesienie uzdrowienia ofiarom nadużyć seksualnych. Stanowią one uzupełnienie rozległych działań przedsięwziętych wcześniej przez Irlandzką Konferencję Zakonów (the Conference of Religious of Ireland), Irlandzki Związek Misyjny (the Irish Missionary Union) oraz poszczególne zgromadzenia zakonne zapewniające szkolenia, poradnictwo duszpasterskie i dotyczące ochrony dzieci, a także wsparcie duchowe dla tych, którzy zostali wykorzystani seksualnie. Biorąc pod uwagę ten wielopłaszczyznowy wysiłek całej społeczności chrześcijańskiej, mamy nadzieję, że przedstawione tutaj inicjatywy będą stanowiły kolejne ważne i pomocne kroki na drodze do uzdrowienia i odnowy, zgodnie ze wskazówkami tych, którzy doświadczyli nadużycia seksualnego. Ze wszystkich sił i całego serca poświęcamy się podążaniu tak wytyczoną drogą.

Na kolejnych stronach przedstawiamy kroki, które zostaną podjęte.

1. MODLITWA ZA OFIARY NADUŻYĆ SEKSUALNYCH

Modlitwa w chrześcijańskiej społeczności stanowi nieodłączny element na drodze do uzdrowienia i odnowy. Nasza modlitwa staje się tym bardziej autentyczna w swej treści i ma moc uzdrawiać im lepiej odzwierciedla rzeczywistość, w której się poruszamy.

Wiele ofiar nadużyć seksualnych mówiło nam o tym jak cenne są dla nich modlitwy wznoszone za nich przez osoby indywidualne i społeczności całych parafii. Szczególnie zachęcamy zgromadzenia kontemplacyjne do poświęcenia części swojego czasu modlitewnego w każdym dniu na modlitwę za tych, którzy doświadczyli wykorzystania seksualnego przez księży i zakonników. Z naszej strony zobowiązaliśmy się poświęcić pierwszy piątek każdego miesiąca na modlitwę i post w akcie pokuty za nadużycia seksualne, których dopuścili się członkowie duchowieństwa oraz za brak właściwej reakcji ze strony władz Kościoła. Zachęcamy wszystkie społeczności parafialne o ofiarowywanie modlitw zbiorowych i osobistych za tych, którzy cierpieli z powodu wykorzystania seksualnego jako dzieci. Tak jak Ojciec Święty Benedykt XVI zachęcał wszystkich katolików irlandzkich aby to uczynili, również my odnawiamy nasze zobowiązanie do odbywania tradycyjnej pokuty piątkowej ze szczególnym przywołaniem na pamięć cierpień tych, którzy zostali wykorzystani seksualnie.

Społeczność chrześcijańska w wyjątkowy sposób dostrzega moc płynącą z liturgii, kiedy to czytania z Pisma Świętego, modlitwa, muzyka, symbole i rozważania na określony temat przynoszą pocieszenie, uzdrowienie, podtrzymują na duchu i dają odnowienie tym, którzy doznali bólu i straty. Wiele osób, które doświadczyły wykorzystania seksualnego powiedziało nam, że bardzo chciałyby, aby tego rodzaju liturgie były sprawowane w odpowiednim czasie i we właściwy sposób. W związku z tym poprosiliśmy, aby zespół krajowy przygotował propozycję w jaki sposób mogłyby zostać wprowadzone tego typu liturgie służące oplakiwaniu, pokucie, pojednaniu i uzdrowieniu.

W składzie tego zespołu znajdą się osoby, które ucierpiały w wyniku wykorzystania seksualnego, osoby posiadające dużą wiedzę na temat Pisma Świętego, zagadnień teologicznych i liturgicznych oraz przedstawiciele społeczności parafialnych. Zespół ten przedstawi zalecenia dotyczące rodzaju liturgii, które byłyby najodpowiedniejsze w tych okolicznościach oraz określą, gdzie i kiedy tego typu liturgie powinny się najlepiej odbyć.

2. WRAŻLIWE I TROSKLIWE SŁUCHANIE

Jednym z naszych największych zaniedbań w przeszłości było to, że nie słuchaliśmy rozpaczliwych wołań tych, którzy stali się jako dzieci ofiarami nadużyć księży i zakonników. Wielu, choć znalazło odwagę, aby mówić o tym czego doświadczyli, nie znalazło nikogo, kto chciałby ich wysłuchać. Głos bezbronnych tak często pozostawał niesłyszany. Dzisiaj odnawiamy swoje zobowiązanie, aby wysłuchiwać tych, którzy zostali wykorzystani seksualnie z otwartością, wrażliwością i troską. Każdy z nas będzie pozostawał bezpośrednio dostępny i spotykał się z osobami, które ucierpiały w wyniku nadużyć i będzie z uwagą słuchał ich historii.

Niezmiernie ważne jest, aby społeczności parafialne stały się miejscem, w którym wszyscy, którzy ucierpieli w wyniku nadużyć fizycznych i seksualnych ze strony pracowników Kościoła mogli znaleźć otwartość, być wysłuchani i otoczeni troskliwym wsparciem. Wszyscy muszą otwarcie uznać i uczciwie przyznać, że to wszystko działo się wewnątrz Kościoła. Zachęcamy księży, zakonników i społeczności parafialne do zastanowienia się w jaki sposób mogą oni wykorzystać swoje zasoby społeczne, duszpasterskie, duchowe i liturgiczne oraz możliwości indywidualne do przyjęcia poszkodowanym i ich rodzinom z praktyczną pomocą służącą uzdrowieniu. Społeczności parafialne odgrywają kluczową rolę w praktycznym wyrażaniu zobowiązania całej społeczności Kościoła katolickiego do rozprawienia się z zaniedbaniami w przeszłości i przyniesieniu uzdrowienia i odnowy wszystkim, którzy doznali krzywdy.

Niektóre ofiary nadużyć także zwróciły naszą uwagę na to, jak ważne jest dla nich, aby ich historie zostały we właściwy sposób wysłuchane i zapisane w pamięci przyszłych pokoleń. Zobowiązujemy się do znalezienia wspólnie z pokrzywdzonymi najwłaściwszych sposobów dokonania tego.

3. INDYWIDUALNA POMOC DUCHOWA DLA OFIAR NADUŻYĆ

Wykorzystanie seksualne przez kler lub zakonników często wywierało niezmiernie negatywny wpływ na wiarę ofiar, a także wiarę ich rodzin. Wiele osób mówiło nam o trudnościach w podtrzymaniu wiary i poczucia przynależności do Kościoła w wyniku swych doświadczeń i o reakcji Kościoła z jaką spotkali się. W szczególności, powiedzieli nam jak Kościołowi nie udało się zapewnić im wystarczającego wsparcia i pomocy w przezwyciężeniu tych konkretnych skutków związanych z ich bolesnymi doświadczeniami. W odpowiedzi na to zaczęliśmy przygotowywać program wsparcia duchowego dla tych, którzy zmagają się z wiarą w wyniku doznanej od pracowników Kościoła krzywdy.

4. STWORZENIE BEZPIECZNIEJSZEJ PRZYSZŁOŚCI DLA DZIECI W KOŚCIELE

W swoim Liście Pastorskim do katolików w Irlandii, Ojciec Święty Benedykt XVI napisał: „Tylko zdecydowane działanie, podejmowane z całą uczciwością i przejrzystością, może przywrócić szacunek i życzliwość Irlandczyków do Kościoła, któremu poświęciliśmy nasze życie”.

Na przestrzeni ostatnich dwunastu miesięcy każdy biskup w Irlandii oraz wszyscy przełożeni zgromadzeń zakonnych podpisali porozumienie o współpracy i wymianie informacji z Krajową radą ds. ochrony dzieci w kościele katolickim w Irlandii (NBSCCCI). W myśl tego porozumienia wszyscy mają obowiązek pełnego wdrożenia zasad ujętych w dokumencie *Ochrona dzieci: normy i wytyczne dla kościoła katolickiego w Irlandii (Safeguarding Children: Standards and Guidance Document for the Catholic Church in Ireland)*, publikacji z uaktualnieniami wydanej przez NBSCCCI. Dokumenty te dostępne są na stronie: www.safeguarding.ie. Zawierają one zobowiązanie do pełnej współpracy pomiędzy policją i departamentem zdrowia i opieki społecznej zarówno na południu, w Republice Irlandii (the Gardaí i HSE), jak i w Irlandii Północnej (the PSNI i DHSSPS) we wszystkich przypadkach, gdy pracownicy Kościoła są podejrzani o nadużycia.

W celu wdrożenia *Norm i wytycznych* z opublikowanych przez NBSCCCI materiałów, każdy biskup ma zapewnić wszelkie środki, w tym finansowe, umożliwiające przeprowadzenie szkoleń dla pracowników diecezji i parafii na temat wprowadzenia w życie *Norm i wytycznych* z dokumentu NBSCCCI. Potwierdzamy nasze zaangażowanie w zapewnienie odpowiednich szkoleń wszystkim księżom i członkom zgromadzeń zakonnych oraz odpowiedniej liczbie świeckich pracowników diecezji i parafii, aby dysponowali oni wiedzą na temat ochrony dzieci i promowali dobrą praktykę.

Zobowiązujemy się również do dalszego stosowania procedur weryfikacyjnych z pomocą policji An Garda Síochána.

5. KONTROLA DIECEZJI, ZGROMADZEŃ I TOWARZYSTW ZAKONNYCH PRZEZ KRAJOWĄ RADĘ DS. OCHRONY DZIECI

Uczciwość w podejściu do zarzutów, przeszłych, teraźniejszych i przyszłych, związanych z wykorzystaniem seksualnym dzieci przez księży w naszych diecezjach jest niezbędne do przywrócenia zaufania i podążenia drogą do uzdowienia i odnowy. Konferencja Biskupów Irlandzkich (ICBC), Irlandzka Konferencja Zakonów (CORI) i Irlandzki Związek Misyjny (IMU) zleciły NBSCCCI monitorowanie, kontrolowanie i sporządzanie rocznych sprawozdań dotyczących przestrzegania przez każdą diecezję i zgromadzenie religijne zasad dobrej praktyki w zakresie ochrony dzieci zgodnie z wytycznymi w dokumencie NBSCCCI *Zalecenia dotyczące ochrony*. NBSCCCI jest również uprawniona do kontrolowania i sporządzania sprawozdań na temat działań podjętych przez poszczególnych biskupów i przełożonych zgromadzeń i towarzystw zakonnych w chwili gdy pojawiają się zarzuty o wykorzystanie seksualne.

W ramach konkretnego zobowiązania biskupów do przejrzystości dotyczącej przeszłości NBSCCCI rozpoczęła przegląd obecnych i przeszłych praktyk we wszystkich dwudziestu sześciu diecezjach na terenie Irlandii. Kontrola ta obejmie również wszystkie zgromadzenia zakonne.

6. WSPARCIE FINANSOWE NA OCHRONĘ I OPIEKĘ NAD DZIEĆMI W PRZYSZŁOŚCI

Wiele diecezji zainwestowało duże środki finansowe w lokalne działania mające służyć ochronie dzieci, między innymi na szkolenia oraz poradnictwo i inne formy pomocy dla osób, wobec których dopuszczono się nadużyć. W dzisiejszych czasach w Irlandii, tak jak to ma miejsce w przypadku innych organizacji, diecezje dysponują bardzo ograniczonymi środkami finansowymi, podczas gdy potrzeby stale rosną.

Jako dowód naszego zaangażowania w rozprawienie się z błędami przeszłości, z brakiem działania i tego konsekwencjami, niniejszym zobowiązujemy się do dalszego zapewnienia środków finansowych na programy ochrony dzieci i młodzieży w Kościele i na roztoczenie ciągłej opieki nad pokrzywdzonymi. Służyć temu będzie szereg działań, w tym, między innymi:

- *Zabezpieczenie finansowe dla NBSCCCI (Krajowa rada ds. ochrony dzieci w kościele katolickim w Irlandii) i prowadzonych działań służących ochronie dzieci i młodzieży.* Od chwili założenia rady NBSCCCI w 2006 roku przez Konferencję Biskupów (ICBC), Irlandzką Konferencję Zakonów (CORI) i Irlandzki Związek Misyjny (IMU), każda z tych organizacji przekazała jej znaczące sumy, w formie dotacji od poszczególnych diecezji i parafii, na pokrycie kosztów operacyjnych.
- *Zapewnienie przez pięć lat wsparcia finansowego przez Konferencję Biskupów dla ulepszanego programu poradnictwa i pomocy psychologicznej.* Inicjatywa ta jest współfinansowana przez zgromadzenia i towarzystwa zakonne. Wiele z ofiar nadużyć, które wysłuchaliśmy, mówiło nam jak ważna dla nich była możliwość uzyskania pomocy psychologicznej i porady poprzez Faoiseamh, niezależny telefon zaufania oferujący pomoc i poradę, założony i w znacznej mierze finansowany przez zgromadzenia zakonne. W dniu dzisiejszym Konferencja Biskupów Irlandzkich ogłasza, że przez najbliższe pięć lat zobowiązuje się do współfinansowania,

wraz ze zgromadzeniami i towarzystwami zakonnymi, nowej inicjatywy „Droga do Uzdrowienia”, która oprócz kontynuowania dotychczasowej pracy Faoiseamh powiększa jej zakres wprowadzając więcej możliwości skorzystania z profesjonalnego poradnictwa.

- *Pomoc duchowa.* Chcemy przedstawić dzisiaj również nową inicjatywę, skierowaną do osób, których wiara ucierpiała i została zachwiana, a które pragną pokonać tego rodzaju trudności wynikające z doświadczeń związanych z wykorzystaniem seksualnym. Określone zgromadzenia i towarzystwa zakonne, które posiadają doświadczenie, wiedzę i umiejętności w tej sferze zostaną poproszone o przygotowanie odpowiedniej ilości osób do służenia w tej pracy. Żywimy nadzieję, że ich posługa, we współdziałaniu z odpowiednio przygotowanymi do tego osobami świeckimi i kapłanami diecezjalnymi, pomoże uzdrowić i umocnić wiarę pokrzywdzonych przez pracowników Kościoła. Inicjatywa ta będzie dokładnie zaplanowana i poprowadzona przez specjalnie powołanego do tego doświadczonego kierownika duchowego. Na początku służba ta będzie dostępna w Irlandii, na terenie całej wyspy. Jednakże, rozpoczęto już rozmowy na temat rozszerzenia tej służby na ofiary nadużyć, które mieszkają obecnie na terenie Wielkiej Brytanii. W najbliższych miesiącach przedstawimy szczegóły na temat tej służby pomocy duchowej.

PODSUMOWANIE: DROGA DO UZDROWIENIA I ODNOWY

W swoim *Liście Pasterskim* do katolików w Irlandii, Ojciec Święty Benedykt XVI zachęca nas byśmy wspólnie podążali „drogą uzdrowienia, odnowy i zadośćuczynienia za krzywdy”. Prosi On o uczynienie szczerego rachunku sumienia i zaangażowanie się w program odnowy duchowej. W dalszej części mówi, że „potrzeba nowej wizji, by dostarczyć inspiracji dla obecnego pokolenia oraz przyszłych pokoleń, aby czerpały z daru naszej wspólnej wiary”. Żywimy nadzieję, że inicjatywy, które dziś przedstawiamy wniosą znaczący wkład i będą pomocne na drodze do uzdrowienia, odnowy i zadośćuczynienia za krzywdy. Zobowiązujemy się również do prowadzenia dalszego dialogu z ofiarami nadużyć oraz ze świeckimi wierzącymi, księżmi i zakonnikami na temat tego w jaki sposób Kościół w Irlandii może wnieść do obecnego i przyszłych pokoleń nową wizję wiary w świetle zaleceń i wsparcia zaoferowanego przez wizytację apostolską.

Na zakończenie, zobowiązujemy się prowadzić działania z katolikami i ze wszystkimi ludźmi dobrej woli mające na celu zapewnienie każdemu dziecku na tej wyspie dobrej opieki, bezpieczeństwa i ochrony przed wszelkimi formami nadużyć i krzywd.

